

Leder

Authors: ¹Ditte Tofteng & ²Olav Eikeland

Affiliation: ¹University College Copenhagen, Denmark; ²OsloMet, Norway

Contact corresponding author: Ditte Tofteng, dito@kp.dk

Vi glæder os over endnu engang at kunne udgive et nummer med artikler, der er indsendt uden for call. Vores læsere og forfattere er optaget af meget forskellige tematikker, men fælles for dem er en interesse for forskningens forandringsambition, og artiklerne i dette nummer viser samlet den mangfoldighed, der kendetegner Forskning & Forandring. For nogle forfattere er denne ambition en stærk rød tråd gennem forfatterskab og forskning; for andre er det en ambition, der er kommet til undervejs i forsknings- eller skriveprocessen. Det betyder, at forandringsperspektivet kommer til udtryk på meget forskellige måder. Det kan handle om forandringer i forståelsen af forskersubjektet, om forandring gennem ændrede perspektiver i aktørforståelsen eller om mere klassiske forståelser af forandring som en del af den interaktive forskningsproces i aktionsforskningen. Ligegyldig ad hvilken vej forfatterne er gået, eller fra hvilket perspektiv de formulerer deres forandringsambition, så er de velkomne, og i dette nummer har det givet os en række spændende, nye og på sin vis alternative bud.

Artikler i dette nummer

I artiklen 'Friere yrkesvalg i det yrkesfaglige feltet' undersøger Nina Amble, Ellen Møller og Inger Vagle piger og drenges erfaringer som kønsminoritet på erhvervsuddannelserne. Artiklens udgangspunkt er en nyere undersøgelse, hvor man undersøgte

arbejds- og læringsmiljøet for elever, lærlinge og faglærte i skoler og virksomheder i en kontekst af netop at være en kønsminoritet. Metodisk er undersøgelsen gennemført med dialogkonferencen som det centrale greb. Artiklens omdrejningspunkt er en tidligere udviklet handlingskædemodel for unge kvinder i tekniske fag, og i denne artikel undersøges, om modellens firepartssamarbejde i en handlingskæde stadig er relevant, og om det er overførbart, når drenge er en minoritet. I artiklen spørges, hvordan organisationerne om muligt kan bruge den nye viden som et bidrag til friere karrierevalg og succesfuld implementering. Teoretisk er der fokus på køn som minoritet, og minoritetsbegrebet er centralt og forankret i Rosabeth Moss Kanter's omfattende forskning. Erfaringerne sammenholdes med samfundsmæssige forhindringer og muligheder med henblik på videre anvendelse på dette felt.

I artiklen 'Kvalitetsindikatorer i udviklingen af lege- og læringsmiljøet i barnehagen – barnehagelærernes perspektiver' tager Johanna Birkeland udgangspunkt i en kvalitativ undersøgelse, hvor gruppediskussioner fra to workshops med pædagogiske ledere i tre børnehaver i Norge udgjorde den primære empiri. Resultatet viser de pædagogiske lederes perspektiver på kvalitet i udviklingen af lege- og læringsmiljøet i barnehaven. Det, "barnehagelærerne (styrere og pædagogiske ledere)" lægger vægt på, er at facilitere et inspirerende lege- og læringsmiljø, ledelse og samarbejde, voksenrollen, medvirken af personale og børn samt vigtigheden af dokumentation for refleksion og udvikling af pædagogisk praksis. Der opstår en børnecentreret værdiforankring med fokus på personalet som facilitatorer og støtte for børnene. Det er især proceskvaliteten, der fremhæves og beskrives som vigtig for udviklingen af kvalitet i lege- og læringsmiljøet i barnehaven, men også strukturel, indholdsmæssig og resultatmæssig kvalitet berøres. De strukturelle forhold ser ud til at have fået øget opmærksomhed på grund af ændringer, børnehaverne oplever som følge af coronapandemien og dens restriktioner. Disse ændringer synes at have givet nye perspektiver på værdien af samarbejde, rum for kollektiv refleksion og vigtigheden af procesarbejde, hvilket informanterne og forskningsfeltet har peget på som afgørende for at sikre god kvalitet i børnehavetilbuddet.

Artiklen 'Høns som gastronomiske socialiteter' af Emmy Laura Pérez Fjalland er baseret på et kollaborativt og flerartet etnografisk studie på et hønseri i Lejre Kommune. Forfatteren spørger i artiklen, hvad det vil sige at tage hønen seriøst som en gastronomisk socialitet, og overvejer, hvordan menneske-hønse-samarbejdet udfolder sig i den konkrete husdyrrelation, hvori æggene og kyllinge- og hønsekødet bliver til. Konkret undersøges bondens og hønseenes omsorgspraksisser, og forfatteren foreslår at praktisere og forske i gastronomi som flerartet samproduktion og et mere-end-menneskeligt omsorgsarbejde. Hun præsenterer gastronomi som et frugtbart sted, hvorfra man kan udforske og tænke over de flerartede sociale og sanselige fornøjelser, der er ved at spise og leve 'godt', og inddrager begrebet 'reparative praksisser' som en måde, hvorpå man kan nytænke og aktualisere netop den flerartede levedygtighed og trivsel, som dét at spise og leve godt baserer sig på.

I artiklen 'Emosjoner som redskap for selvrefleksjon før feltarbeid med barn' undersøker Atle Rønnestad Kaasin følelsernes plass i forskerens arbeid. Der henvises til Liz Bondi, som hevder, at bevidstgjørelse af følelserne kan tilføre et forskningsprosjekt ny viden, og i artiklen undersøges denne påstands gyldighet for en ph.d.-studerende forud for et langvarigt feltarbeid i 0. klasse. Gjennom en autoetnografisk tilnærming blir centrale følelser på det nævnte tidspunkt bevidstgjort og behandlet. Resultatet er ny viden, der har betydning for den ph.d.-studerendes forestående feltarbeid, men også for forståelsen af den ph.d.-studerende selv i en forskerrolle. Artiklen bidrager med konkrete forslag til, hvordan følelser kan indlemmes tidlig i en forskningsprosess. Derudover giver den et tidsafgrænset indblik i en identitetsreise fra en undervisningsverden til en forskningsverden. På den måde kan artiklen være til inspiration for andre ph.d.-studerende, deres vejledere og måske også erfarne forskere.

I artiklen 'Hvordan kan utprøving av PAAR inspirere profesjonelle praksiser sammen med personer med utviklingshemming?' introduserer Aud Elisabeth Witsø, Anita Gjermestad, Synne Skarsaune, Laila Luteberget og Turid Midjo PAAR (participatory and appreciative action and reflection) som metode for serviceutvikling. Her beskrives forfatterens erfaringer med afprøving af metoden sammen med personer med utviklingshæmning. PAAR baseres på deltagelse, anerkendelse og myndiggjørelse, og service til personer med utviklingshæmning er en ny kontekst for afprøving af PAAR. I artiklen argumenteres for, at erfaringerne fra studiet kan overføres til professionel praksis med utviklingshæmmede i deres hverdagsliv. Erfaringerne understreger betydningen af god tid, af at dele positive hverdagsfortællinger, af kreative samarbejdsformer, af at snakke med enkelt og tilgjengelig sprog samt støtte til at konkretisere erfaringer for at skabe viden og forandring sammen. Det understreges samtidig, at PAAR-metodens fokus på det positive kan komme til at overskygge det kritiske blik på service til personer med utviklingshæmning.